

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/nagrody-i-odznaczenia-ipn/nagroda-kustosz-pamieci-narodo/nagroda-kustosz-pamieci-narodo-9/24275,Zwiazek-Sybirakow.html>
28.02.2026, 02:36

Związek Sybiraków

09.05.2016

Tadeusz Chwiedź

Związek Sybiraków, powołany w 1928 roku, działał do roku 1939, kultywując pamięć o zesłaniach, które jak cień towarzyszyły wszystkim zrywom narodu polskiego, walczącego o suwerenność narodową i państwową. Okres II wojny światowej i okres realnego socjalizmu do 1989 roku to bolesna przerwa w działalności Związku. W latach 40. nastąpiły masowe deportacje Polaków na Syberię, do Kazachstanu i w inne regiony ZSRS. Liczba zesłańców - Sybiraków osiągnęła 1,35 miliona obywateli polskich. Związek reaktywowano 17 grudnia 1988 roku, początkowo skupiał ponad 400 tys. członków.

Na czele Związku Sybiraków stoi Zarząd Główny, który koordynuje działanie Zarządów Oddziałów i Kół na terenie całego kraju. W wyniku zaangażowania Sybiraków w skali roku organizowanych jest ponad tysiąc spotkań z młodzieżą w szkołach i harcówkach, na których przekazuje się prawdę historyczną o polskiej Golgocie Wschodu. Powstają setki tablic - znaków pamięci deportacji Polaków w głąb ZSRS. Odbywa się wiele uroczystości patriotyczno-religijnych, np. Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku, organizowany corocznie od 10 lat, w którym bierze udział przeciętnie ponad 12 tys. uczestników, w tym ok. 9 tys. młodzieży, ok. 330 osób z delegacji Łotwy, Estonii, Litwy, Białorusi, Ukrainy, USA, Australii, każdorazowo ponad 260 pocztów sztandarowych. W kwietniu - miesiącu pamięci ofiar Sybiru - od 6 lat odbywa się Marsz Pamięci we Wrocławiu.

Na terenie całego kraju organizuje się rocznie ponad 100 uroczystości upamiętniających rocznice masowych deportacji Polaków na Syberię i do Kazachstanu.

Od chwili reaktywowania Związek prowadzi także prace organizacyjne, gromadzi materiały, dowody i świadectwa, publikuje je, organizuje archiwum wykorzystywane przez organizacje i instytucje odkrywające i badające fakty historyczne, buduje w całym kraju znaki pamięci: pomniki, tablice, krzyże, symboliczne mogiły; imię Sybiraków nadawane jest ulicom, skwerom, placom.

Aby upamiętnianie historii części narodu polskiego znalazło kontynuację, Związek Sybiraków współpracuje ze szkołami, szczególnie więzi tworzy nadawanie im imienia Sybiraków (takich szkół jest już ponad 30), zakłada Kluby Wnuków Sybiraków, współdziała na rzecz powołania Stowarzyszeń Pamięci Sybiraków.

Swoją działalnością Związek Sybiraków utrwala pamięć tych tragicznych zsyłek, przekazuje prawdę historyczną młodemu pokoleniu, kształtując postawy umiłowania ojczyzny i patriotycznego wychowania.

Związek Sybiraków jest dziś najliczniejszą organizacją w gronie organizacji kombatanckich - liczy ok. 39 tys. członków.

Na zdjęciu: Prezes Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź (fot. P. Życieński)

[Poprzedni Strona](#)